

Danmarks Naturfredningsforenings uddybende klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet vedr. Miljøstyrelsens Påbud om reviderede udleder- og kontrolkrav til metaller samt handlevilkår til kviksølv og arsen for spildevandsudledningen til Vesterhavet, meddelt FMC Agricultural Solutions A/S (Cheminova A/S) den 25. november 2025. (MFKNs sagsnr. 1082155.)

Danmarks Naturfredningsforening (DN) har den 23. december 2025 foreløbigt påklaget ovennævnte afgørelse fra Miljøstyrelsen til Miljø- og Fødevareklagenævnet. DN fremsender hermed en uddybning af sin klage.

DNs klagepunkter sammenfattet

1) Mangelfuld dokumentation for BAT

Der udlægges blandingszoner for 7 metaller uden at det er dokumenteret, at BAT faktisk anvendes stof- og kildenært, herunder via forrensning tæt på de væsentligste kilder, som krævet i BAT-konklusionerne (CWW BAT 11). Miljøstyrelsens BAT-vurdering er for summarisk og ikke underbygget på stofniveau.

2) Utilstrækkelige handlevilkår

DN finder, at der for alle metaller med blandingszoner bør fastsættes handlevilkår inden for 18 måneder med krav om:

- systematisk kildeopsporing,
- vurdering af procesændringer og råvarevalg,
- forrensning ved kilden,
med henblik på fuld overholdelse af MKK i udledningen og dermed afskaffelse af blandingszoner.

3) Manglende repræsentative data for vandområdet

Fastlæggelsen af eksisterende koncentrationer i vand, sediment og biota baseres på fjerntliggende NOVANA-stationer, som ikke godtgøres som repræsentative for vandområdet omkring udledningen. Dette strider mod Miljø- og Fødevareklagenævnets Skærbæk-afgørelse.

4) Risiko for forringelse og hindring af målopfyldelse

Da udledningskravene fortsat ligger over MKK, og der er tale om persistente og bioakkumulerende metaller, kan forringelse af vandområdets tilstand ikke afvises. For metaller, hvor MKK allerede er overskredet, vil fortsat udledning over MKK efter DN's opfattelse entydigt hindre opfyldelse af miljømålene.

5) Fejlagtig fortolkning af indsatsbekendtgørelsen

DN afviser Miljøstyrelsens opfattelse af, at § 8 i indsatsbekendtgørelsen ikke finder anvendelse, fordi der er tale om en eksisterende udledning. Ved påbud og revurdering foreligger der en klar pligt til at bringe vilkårene i overensstemmelse med gældende miljømål.

6) Anvendelse af 5 % / 1 %-bagatelgrænser uden hjemmel

Fastlæggelsen af blandingszonen for arsen sker ikke ud fra overholdelse af MKK, men MKK + 5 % (vand) og + 1 % (sediment). Disse bagatelgrænser har intet hjemmelsgrundlag i dansk eller EU-ret og er i strid med vandrammedirektivet.

7) Uholdbare sedimentberegninger

Miljøstyrelsens antagelse om ensartet fordeling af arsen i de øverste 5 cm sediment over 5 % af vandområdets areal er udokumenteret. Beregningerne viser desuden, at MKK for sediment først overholdes ca. 3,3 km fra udledningen, hvilket langt overstiger den udlagte blandingszone på 350 m.

8) Ubegrundet valg af repræsentativt målepunkt

Valget af et målepunkt 26 km fra udledningen – og dernæst et fiktivt beregnet punkt – kan ikke anses for repræsentativt og fremstår alene som en beregningsteknisk konstruktion.

9) Krav om (nær) 0-udledning for kviksølv

Kviksølv er et prioriteret farligt stof, stærkt giftigt, bioakkumulerende og uønsket i miljøet. Da kviksølv ikke indgår i produktionen, men stammer fra afværgvand, finder DN, at handlevilkåret bør sigte mod 0-udledning, i lighed med kravene ved Høfde 42.

DN finder samlet, at påbuddet lider af væsentlige retlige og faglige mangler, navnlig vedrørende BAT-anvendelse, datagrundlag, blandingszoner og overholdelse af miljømål. DN anmoder derfor Miljø- og Fødevareklagenævnet om at ophæve eller ændre påbuddet i overensstemmelse med DNs klagepunkter, som uddybes med samme nummerering herunder:

Påbuddets indhold

Det påklagede påbud om reviderede udlederkrav og kontrolkrav samt handlevilkår omfatter alene metallerne arsen, cadmium, kobber, krom, kviksølv, nikkel, zink, bor, aluminium og bly som en del af den samlede revurdering af udledningstilladelsens vilkår.

Det fremgår at Miljøstyrelsen efterfølgende vil revurdere udlederkrav og kontrolkrav for de resterende samleparametre og enkeltstoffer samt øvrige vilkår gældende for spildevandsudledningen til Vesterhavet og efterfølgende meddele disse løbende som påbud i en række delafgørelser.

Det centrale indhold af påbuddet fremgår af skemaet i Bilag 2 nedenfor, hvoraf fremgår de reviderede kravværdier for spildevandets indhold af metaller (fastsat som middel- og maksimal-koncentrationer, A-vilkår) og hvilke behov for blandingszoner de reviderede kravværdier medfører for at kunne overholde gældende miljøkvalitetskrav på zonens rand.

Hertil kommer revision af kontrolvilkår for metallerne (B-vilkår). Kontrolhyppigheden skærpes fra 12 til 24 prøver årligt for arsen, kviksølv (og fastholdt for krom) og fastholdes på 12 årlige prøver for de resterende.

Endelig rummer påbuddet handlevilkår for arsen, kviksølv samt generelt handlevilkår for foranstaltninger med henblik på at mindske udstrækningen af blandingszonen i fremtiden (C vilkår meddelt efter § 72 stk. 1 nr. 4 i MBL).

Handlevilkårene siger, at virksomheden senest efter 18 måneder fra afgørelsens dato skal indsende en redegørelse for mulige tiltag, der reducerer gennemsnitsindholdet af kviksølv til 0,020 µg/l og arsen til 0,020 mg/l i spildevandsudledningen til Vesterhavet. Redegørelsen skal ud over den tekniske del indeholde en økonomisk redegørelse for de mulige tiltag samt tidsplan for gennemførelse.

For de øvrige metaller for hvilke der er udpeget blandingszoner skal virksomheden hvert 8. år (første gang i 2033) inden den 1. februar indsende en skriftlig redegørelse til tilsynsmyndigheden for, hvilke foranstaltninger virksomheden vil sætte i værk med henblik på at mindske udstrækningen af de udpegede blandingszoner. Redegørelsen skal ud over den tekniske del indeholde en økonomisk redegørelse for de mulige tiltag samt tidsplan for gennemførelse.

Bilag 2

Oversigt - Fortyndingsfaktorer og blandingszoner

Parametre	CAS nr.	Kravværdi (koncentration)		Miljøkvalitetskrav for vand (VKK) i saltvand		I forvejen forekommende koncentration µg/l	Blandingszone Middel kravværdi		Blandingszone Maksimal kravværdi	
		Middel µg/l	Maksimal µg/l	VKK _{generelt} µg/l	VKK _{maks} µg/l		F _{nødv.}	Afstand meter	F _{nødv.}	Afstand meter
Metaller										
Arsen	7440-38-2	60	115	0,6/1,6*	1,1/2,1*	2,35	720	132	1408	350
Cadmium	7440-43-9	0,2	1,2	0,2	< 0,45	<0,03	1	ingen	3	10
Kviksølv	7439-97-6	0,040	0,250		0,7	0,002			3,6	10
Kobber	7440-50-0	5	20	1/1,25*	2/2,25*	0,9	9	10	43	10
Nikkel	7440-02-0	50	120	8,6	34	0,8	6	10	4	10
Krom	7440-47-3	12	50	(VI) 3,4 (III) 4,9	17 124	0,36	4	10	3	10
Zink	7440-66-6	50	300	7,8/8*	8,4/8,6*	2,8	9	10	51	15
Bor	7440-42-8			94/4294*	2080/6280*	4200				
Bly	7439-92-1			1,3	14	<0,1				

* Tilføjet den naturlige baggrundskoncentration

Den samlede tilladte gennemsnitsudledning af spildevand fastsættes til 3000 m³/dg.

DN anerkender, at der ved fastsættelse af bindende middel- og maks-kravværdier for såvel koncentrationer som døgnmængder (A-vilkår) er tale om markante skærpelser af de hidtil gældende potentielle middelkravværdier, og at der nu fastsættes maks-kravværdier for såvel koncentrationer som døgnmængder, hvad der ikke har været hidtil. De tidligere potentielle kravværdier er i øvrigt en størrelse, som ikke ses at have noget reelt ophæng i hverken dansk eller EU-lovgivning og som vilkårskrav forekommer de uden kontrol- og håndhævelsesmulighed.

DN bemærker, at skærpelsen af udlederkravene sker med udgangspunkt i utidssvarende og alt for lempelige tidligere krav. Virksomheden har da heller ingen kommentarer til skærpelserne for de fleste metaller vedkommende.

Middelkravværdierne skærpes for

Kviksølv	900 x (mg/l) og 1167 x (kg/dg)
Arsen	67 x (mg/l) og 3,17 x (kg/dg)
Cadmium	400 x (mg/l) og 317 x (kg/dg)
Kobber	200 x (mg/l) og 127 x (kg/dg)
Krom	- (mg/l) og 1,7 x (kg/dg), max 1,27 x (kg/dg)
Nikkel	12 x (mg/l) og 12,7 x (kg/dg)
Zink	1720 x (mg/l) og 38 x (kg/dg)

Trods de skærpede krav er der ingen af metallerne, som fremover vil overholde gældende MKK i udledningspunktet og alle afkaster derfor en blandingszone af varierende udstrækning, som det ses af skemaet Bilag 2.

DN anerkender også at der sker en skærpelse af kontrolkravene (B-vilkår).

Analysehyppigheden øges fra 12 til 24 prøver årligt for kviksølv og arsen (og som hidtil krom), øvrige metaller fortsætter med 12 årlige prøvetagninger. Bly og Bor overvåges med 12 prøver årligt.

Samtidigt øges kravet til analysernes detektionsgrænser betragteligt til nugældende standard – fra op til 60 til 1720 x.

DN bemærker, at hidtidige krav til analysekvaliteten har således været milevidt fra både hvad virksomheden selv har leveret og hvad anerkendte laboratorier har kunnet levere.

Endelig indebærer C-vilkårene (handlevilkår), at der for arsen og kviksølv indenfor 18 måneder skal leveres en redegørelse for de tekniske og økonomiske muligheder for at reducere udledningen af de to stoffer.

For arsens vedkommende mhp at mindske blandingszonens udstrækning og sikre overholdelse af en gennemsnitlig udløbskoncentration på 20 µg/l og på sigt en tilsvarende max-koncentration.

For kviksølvs vedkommende mhp at overholde en MKKmax-koncentration på 0,07 µg/l (ikke 0,7 µg/l som fejlagtigt anført i Bilag 2-tabellen ovenfor) og på sigt en middelkoncentration på 0,02 µg/l. For de øvrige metaller skal der hvert 8. år indsendes redegørelse for de tekniske og økonomiske muligheder for at mindske udstrækningen af de udpegede blandingszoner.

For alle metaller undtagen zink gælder, at der har været faldende middelkoncentrationer i spildevandet mellem de to perioder 2013-2017 og 2018-2024: Hhv. 146=>45 µg/l for arsen,

19=>1,9 µg/l for kobber, 31=>26 µg/l for nikkel, 9=>31 µg/l for zink og 12=>6 µg/l for krom, samt 0,047=> 0,021 µg/l for kviksølv og 0,07=>0,06 µg/l for cadmium.

For en række metaller gælder desuden at de ikke længere indgår i produktionen – kobber, aluminium, nikkel, zink (2 sidstnævnte indgår i rør). Kviksølv stammer fra afværgepumpning på Gl. Fabriksgrund, cadmium indgår tænkligt i kalk til pH-justering, arsen indgår med fosfor til organofosfat-produktionen og i afværgevand, og krom anvendes på GCH-anlægget.

De konkrete klagepunkter:

Det er indledningsvis DNs opfattelse at MKK er beregnet på overholdelse i det modtagende vandområde, idet de er baseret på økotoksikologiske undersøgelser og skal sikre vandlevende organismer mod kroniske og akutte skader. Derfor er den sikre og rigtige tilgang til anvendelsen af MKK, at de skal være overholdt i selve udledningen af spildevand.

I tilfælde af det ikke er muligt at overholde MKK i selve udledningen giver vandrammedirektivet og direktiv om miljøkvalitetskrav mulighed for midlertidigt under overholdelse af visse betingelser (krav til BAT, løbende indskrænkning af zonen og klar begrundelse i vandområdeplanen) at udlægge blandingszoner, hvor MKK skal være overholdt på randen af den udlagte zone.

DN skal erindre om at brugen af BAT (BAT-AEL) udgør en del af forudsætningen for fastsættelse af udledningskrav og for anvendelse af blandingszoner, men at brug af BAT-AEL ikke i sig selv er tilstrækkeligt grundlag for at fastsætte udledningskrav eller udgør et mål i sig selv.

BEK nr. 1433/2017 om krav til udledning af forurenende stoffer fastsætter således nærmere regler for regulering af udledninger af miljøfarlige forurenende stoffer til overfladevandområder, og heraf fremgår i overensstemmelse med vandrammedirektivet - at udledningen må ikke hindre opfyldelsen af miljøkvalitetskrav (vand, biota, sediment) i det konkrete modtagne overfladevandområde

- at hvis miljøkvalitetskrav kræver overholdelse af strengere vilkår end dem, som følger af anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT), skal der fastsættes strengere vilkår (§5 stk 2)
- at hvis pågældende stof findes i forvejen i det modtagne vandområde, skal koncentrationer i vandområderne indgå i beregningen (§ 7 stk. 3)

- at det er muligt at inddrage fortyndingen af stofkoncentrationen i vandområdet ved udpegning af en blandingszone under forudsætning af, at udledningen ikke påvirker opfyldelse af miljøkvalitetskravene i det øvrige overfladevandområde uden for blandingszonen (§ 7 stk. 2)
- at blandingszonens udstrækning er begrænset til udledningspunktets umiddelbare nærhed (§ 8 stk. 2)

Det er som nævnt en betingelse for at anvende blandingszoner jf. Vandrammedirektivet, at den pågældende udledning har anvendt BAT på spildevandet før udledning. I definitionerne af BAT indgår styr på kilderne til de miljøfarlige stoffer og på hvorvidt forrensning tæt på de enkelte kilder vil have væsentlig betydning for den samlede renseeffektivitet for de enkelte MFS, her især med fokus på metaller, som jo ikke er nedbrydelige og hvor mængder betyder afgørende meget for vandmiljøet.

Miljøstyrelsen skriver:

” Virksomhedens centrale rensningsanlæg for spildevand anvender en kombination af teknikker, der vurderes at være i overensstemmelse med BAT-konklusionerne i CWW (BAT konklusioner for spildevandsrensning hos den kemiske industri – indsat af DN). Renseanlægget er bl.a. indrettet med primær behandling med A-bunker og udligningstanke, hvor der er mulighed for basisk destruktion. Den primære behandling er suppleret af sekundær biologisk behandling i form af aktiveret slamproces i bioreaktorer, kvælstof fjernes ved nitrifikation/denitrifikation og fjernelse af fosfor ved kemisk fældning. Der anvendes flere teknikker til at fjerne faste stoffer, f.eks. ved flokkulering, sedimentation og flotation. Stoffer bliver også fjernet fra vandet ved forbehandling ved adsorption til kul, f.eks. afværgevand i kulhuset, tilsætning af PAC til AOX regulering samt overfladevand gennem kulkolonner på Stormwater Treatment System.”

” Miljøstyrelsen vurderer, at afgørelsen for revurdering af udleder- og kontrolkrav for metaller er truffet på baggrund af anvendelsen af BAT, da virksomheden i indretning og driften af det centrale biologiske rensesanlæg anvender en kombination af teknikker, der vurderes at være i overensstemmelse BAT-konklusionerne i CWW. Derudover er der fastsat konkrete handlevilkår for kviksølv og arsen med henblik at undersøge mulige tiltag, der kan begrænse forureningen af disse to stoffer ved yderligere forbehandling, slutbehandling eller håndtering af delstrømme, der ledes til det biologiske rensesanlæg. Desuden er fastsat reviderede kravværdier til udledningen, der sikrer, at de vedtagne BAT-AEL for krom, kobber,

nikkel og zink er opfyldt.”

1) I betragtning af at der for 7 af metallerne udlægges blandingszoner, og MKK altså ikke overholdes i selve udledningen, finder DN at der ikke tilstrækkeligt er redegjort for og dokumenteret, at der anvendes BAT overfor hvert enkelt af metallerne.

Hverken hvad angår indsigt i de væsentligste kilder eller den mulige teknologi til især forrensning helt tæt på kilden.

Ovennævnte beskrivelse fra Miljøstyrelsen opremser ganske vist en lang række teknikker, der tages i anvendelse på virksomheden, men det godtgøres ikke på stofniveau om de anvendes, hvorfor og med hvilken virkning.

I DN's optik bliver vurderingen af at der anvendes BAT hermed alt for summarisk, og utilstrækkelig til at begrunde udledning af spildevand, der overskrider gældende MKK og hermed afkaster en blandingszone.

Miljøstyrelsen henvisning til, at indretning og drift af virksomhedens centrale biologiske anlæg anses for at være i overensstemmelse med konklusionerne i CWW, stemmer især dårligt overens med BAT konklusionerne i forhold til metaller, hvor netop forbehandling tæt på kilden anbefales:

” BAT 11. For at reducere emissioner til vand er den bedste tilgængelige teknik at forbehandle spildevand, som indeholder forurenende stoffer, der ikke kan fjernes tilstrækkeligt ved hjælp af slutbehandlingen af spildevand, ved hjælp af egnede teknikker.

Forbehandlingen skal generelt foretages så tæt på kilden som muligt for at undgå fortynding, navnlig når det gælder metaller. Undertiden kan spildevandsstrømme med egnede egenskaber adskilles og opsamles med henblik på en særlig kombineret forbehandling.”

2) I lyset af ovenstående er det DN's opfattelse, at der for samtlige 7 metaller skal påbydes pligt til indenfor 18 måneder at levere redegørelser, hvori indgår klar kildeopsporing, muligheder for anvendelse af ændrede processer og råstoffer samt forrensninger ved kilderne mhp fuld overholdelse af MKK for saltvand i selve udledningen og hermed undgå fremtidige blandingszoner. DN finder hermed ikke det er tilstrækkeligt at sigte efter de i påbuddet fastsatte udledningskrav som de fremgår i Bilag 2-skemaet ovenfor.

Påvirkning af vandområdet udenfor blandingszonerne

Af § 8 i indsatsbekendtgørelsen (BEK nr 797 af 13/06/2023) følger, at myndigheder kun kan træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde, hvis miljømålet er opfyldt, såfremt der ikke sker forringelse (§ 8, stk. 2) og hvis miljømålet ikke er opfyldt, såfremt der ikke sker en forringelse og ikke hindrer opfyldelse af miljømålet (§ 8, stk.3).

Miljømålet er ikke opfyldt såfremt der er overskridelser af MKK i vand, sediment eller biota i vandområdet.

I forbindelse med en punktudledning af MFS er det derfor DNs opfattelse, at der må kræves data for koncentrationer af de relevante MFS i vand, sediment og biota i det modtagende vandområde – aktuelt kystvandsområde 133, Vesterhavet, nord - og i umiddelbar nærhed af punktudledningen, både for at godtgøre hvorvidt MKK allerede er overskredet og hvad effekten af punktudledningen er.

Det er således ikke tilstrækkeligt eller meningsfyldt, som i den aktuelle afgørelse, at anvende data fra fjerntliggende Novana-stationer:

Den i forvejen forekommende koncentration af metaller i vandfasen er baseret på gennemsnit af 2 stationers målinger i 2021 – ved Hvide Sande og i Vadehavet – altså begge langt opstrøms (ca 75 og 175 km). Kun arsen vurderes på den baggrund at overskride MKK.

Den i forvejen forekommende koncentration af metaller i sediment mangler tilsvarende analysedata nær Cheminova-udledningen og er vurderet ud fra data fra 5 stationer, hvoraf kun 2 ligger kystnært, ca 30 km opstrøms og 3 langt fra kysten. Det fremgår ikke om der vurderes på gennemsnitstal fra stationerne. Kun arsen vurderes på den baggrund at overskride MKK.

For Biota er der nyere data fra vandområdeplanens genbesøg 2025, der viser overskridelser for Ni, Cd, As og Cr (muslinger) i vandområde 133. Forud for genbesøget sås også overskridelser af MKK for Hg (fisk), ved genbesøget overskridelser i nedstrøms vandområde 221 Skagerrak på muslinger, og der er på station NORF-Thybor-Agger beliggende ca 12 km nedstrøms for udlederpunktet fra virksomheden målt indhold af kviksølv i fisk på 94 µg/kg VV. Der er hermed god grund til at antage overskridelser af MKK også for kviksølv i biota.

DN bemærker, at for ikke nedbrydelige stoffer som metaller er det sediment og biota data, der er interessante, da de afspejler længere tids påvirkninger og ikke kun et øjebliksbillede som vanddata gør. Som det fremgår kniber det gevaldigt med geografisk og vandområde-relevante data til fastlæggelse af den i forvejen forekommende koncentration af metallerne, især for vand og sediment, mens det ser bedre ud for biota.

Miljø- og Fødevareklagenævnet udtalte i *Skærbæk-afgørelsen af 11. juni 2025 (sagsnr 24/11139)*:

”Nævnet bemærker i denne forbindelse, at det ikke uden nærmere begrundelse på forhånd kan antages, at de nærmest tilgængelige eksisterende overvågningsstationer er repræsentative for kystvandenes tilstand. Nævnet bemærker desuden, at det er uden betydning, at der ifølge sagens oplysninger ikke findes andre allerede eksisterende overvågningsstationer, som er nærmere udledningspunktet. Som følge heraf finder nævnet, at den påklagede afgørelse lider af en retlig mangel, idet det ikke er godtgjort, at udledningen ikke vil medføre en forringelse af kystvandenes tilstand.”

3) Eftersom påbudsafgørelsen ikke ses at have gjort tilstrækkelige overvejelser om relevansen af de anvendte repræsentative overvågningsstationers data til fastlæggelse af i forvejen forekommende koncentrationer (især i sediment) af metallerne og hermed af om der er overskridelser af MKK i det modtagende vandområde, finder DN at påbuddene ikke lever op til klagenævnets afgørelse. Det strider også mod den såkaldte Horsensafgørelse, hvis der hersker uvished om koncentrationerne af de udledte MFS i det modtagende vandområde.

Jf. indsatsbekendtgørelsen nævnt ovenfor kan myndigheder kun træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde, hvis miljømålet ikke er opfyldt, såfremt der ikke sker en forringelse og ikke hindrer opfyldelse af miljømålet (§ 8, stk.3).

Det gælder aktuelt at med de meddelte påbud vil belastningen af vandområdet nedsættes i forhold til de nuværende forhold, idet der er tale om skærpede udlederkrav. Spørgsmålet er herefter ikke kun om de meddelte udlederkrav fører til forringelse, men om de vil være til hindres for opfyldelse af miljømålet, som er opfyldelse af MKK for de pågældende metaller.

4) Klagenævnet anmodes om at bekræfte, at eftersom de meddelte udlederkrav alle er højere end gældende MKK (undtagen det generelle MKK for Cd) og der er tale om metaller, der ikke nedbrydes og derfor ophobes i sediment og i biota endog kan biomagnificeres, kan forringelse af vandområdets tilstand ikke afvises.

For de metaller hvor MKK allerede er overskredet vil fortsat udledning over MKK for vand efter DN's opfattelse entydigt medføre en hindring for opfyldelse af miljømålet.

I Skærbækafgørelsen anførte Miljø og Fødevareklagenævnet således vedrørende stoffer der ikke nedbrydes, at *"Ved den fornyede behandling af sagen bør styrelsen overveje påvirkningen af stofkoncentrationerne i sediment over tid, hvor overvejelser om persistens bør indgå"*. DN ser ikke persistens eller biomagnificering indgå i overvejelserne i påbuddet.

5) Miljøstyrelsen skriver i påbuddet side 23-24:

"I dette tilfælde er der ikke tale om en ny udledning, og udledning af metallerne omfattet af denne afgørelse har været vurderet i forhold til vandområdet efter de regler, der var på tidspunktet for godkendelse af udledningen. Der skal derfor ikke vurderes yderligere i forhold til § 8 i BEK nr. 797/2023 i denne afgørelse."

Den tolkning er DN helt uforstående overfor og klagenævnet anmodes derfor om at vurdere holdbarheden af Miljøstyrelsens tolkning.

Den hidtidige tilladelse til udledningen stammer helt tilbage fra 2006 og det er DN's opfattelse, at ved meddelelse af fornyet tilladelse, også som her ved påbud, foreligger der en forpligtelse for den ansvarlige myndighed til at bringe vilkårene for udledning up to date mhp opfyldelse af miljømålene.

Det fremgår således af vejledningen til Bek nr 797/2023:

"Bekendtgørelsen om indsatsprogrammer fastlægger ikke konkrete indsatser over for forekomsten af miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, men fastlægger i § 9 en generel supplerende foranstaltning, der består i pligt til kildeopsporing og eventuel revision af tilladelser og godkendelser Bestemmelsen, som har hjemmel i § 20, stk. 7, i lov om vandplanlægning, pålægger statslige myndigheder, regioner og kommuner inden for deres ressort at gennemføre en indsats i forhold til overfladevandområder, der ikke har god tilstand på grund af forekomsten af et eller flere miljøfarlige forurenende stoffer.

Det forudsættes i overensstemmelse hermed, at kildeopsporing og eventuel revision af godkendelser og tilladelser i henhold til § 9 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter tilrettelægges og gennemføres således, at miljøfarlige forurenende stoffer senest i 2027 ikke vil være til hinder for målopfyldelse."

Denne generelle forpligtelse må gælde uanset at Miljøstyrelsen under gennemgangen af arsen og kviksølv skriver "Der er dog på nuværende tidspunkt i bekendtgørelse om indsatsprogrammer endnu ikke fastlagt en prioritering af indsatsen til begrænsning af udledninger af forurenende stoffer til enkelte målsatte overfladevandområde, hvor miljømålet om god tilstand ikke er opfyldt."

Og uanset at Miljøstyrelsen med mange overvejelser og lange beregninger gør sig umage med at påvise at de konkrete udledninger af metaller fra Cheminova kun udgør en mindre del af den totale belastning af vandområdet. Den manglende prioritering af indsatser overfor MFS udgør en dansk undladelsessynd, som ikke ændrer ved at vandrammedirektivet fordrer en fastlagt og vedtaget indsats ultimo 2027.

Specifikt for Arsen

6) Det gælder for arsen, som overskrider MKK i både vand, sediment og biota, at fastlæggelsen af blandingszonen på de maksimale 350 meter ikke sker med henblik på opfyldelse af MKK på blandingszonens rand, men derimod på opfyldelse af MKK + 5% for vands vedkommende og MKK + 1% for sediments vedkommende.

Det anser DN for at være i strid med Bek. Nr 1433/2017 som siger - at det er muligt at inddrage fortyndingen af stofkoncentrationen i vandområdet ved udpegning af en blandingszone under forudsætning af, at udledningen ikke påvirker opfyldelse af miljøkvalitetskravene i det øvrige overfladevandområde uden for blandingszonen (§ 7 stk. 2).

Anvendelsen af +5% af MKK for vand og +1% af MKK for sediment beregnet på blandingszonens rand fører indlysende til at et større område end den udlagte blandingszone overskrider MKK.

Miljøstyrelsen anvender sin egen vejlednings FAQ43 og 51 som grundlag for at anvende de 5% og 1% ekstra, men anvendelsen af en sådan bagatelgrænse har ingen legalt ophæng i dansk lovgivning, EU-lovgivningen eller tilhørende domstolsafgørelser.

For sediment og biota er brugen af disse bagatelgrænser særligt økologisk graverende da metaller er persistente og derfor ophobes i sediment og i organismer ofte opkoncentreres (jf. citatet under pkt.4)).

DN skal derfor anmode klagenævnet om en specifik afklaring af hvorvidt nævnet anser 5% og 1% - bagatelgrænserne i strid med bekendtgørelse om indsatsprogrammer § 8, stk. 3, der udmønter vandrammedirektivets artikel 4, stk. 1.

7) Baseret på FAQ 43 og FAQ 51 skal Miljøstyrelsen godtgøre, at de fastsatte udlederkrav ikke fører til at arsen i sediment overskrider MKK med mere end 1% og ikke udgør en målbar stigning (vurderet på sidste betydende ciffer) på et repræsentativt målepunkt i vandområdet.

Af påbuddet fremgår ”Det er antaget, at de udledte mængder metaller fordeler sig i de øverste 5 cm af sedimentet i et areal svarende til 5 % af det samlede areal af det modtagende vandområde. Miljøstyrelsen vurderer at spredning svarende til minimum et sådant areal er sandsynligt.”

Hermed når Miljøstyrelsen frem til at udledningen af arsen fører til en stigning på 3,3% af MKK i sediment indenfor dette område, og altså mere end de 1% FAQ 43 foreskriver. Derfor gives påbuddet i handlevilkår C2 om at der skal ”redegøres for muligheden for at den gennemsnitlige koncentration i udledningen reduceres til 0,020 mg/l”. hvilket vil føre til overholdelse af 1%-kriteriet.

DN skal bede klagenævnet vurdere, hvorvidt denne summariske fordeling af udledte metaller i de øverste 5 cm af sedimentet på 5% af vandområdets areal, og hvorvidt et påbud med anvendelse af et 1% kriterie som mål, er i overensstemmelse med vandrammedirektivet, EU-Domstolens praksis, vejledninger fra EU eller de danske gennemførelsesregler, jf. følgende fra klagenævnsafgørelse 22/15753: ” Efter Miljø- og Fødevareklagenævnets opfattelse er der ikke fagligt belæg for at anvende et generelt kriterium om en maksimal stigning på 1 % af værdien for miljøkvalitetskravet for sediment som grundlag for at fastslå, om en beregnet koncentrationsstigning vil udgøre en forringelse. Efter nævnets opfattelse har et sådant kriterium hverken støtte i vandrammedirektivet, EU-Domstolens praksis, vejledninger fra EU eller de danske gennemførelsesregler.”

8) Kravet om en ikke-målbar stigning i et repræsentativt målepunkt i vandområdet løser Miljøstyrelsen således:

”Den nærmeste målestation hvor der har været overvåget for miljøfarlige stoffer i sediment i det modtagende vandområde er station DKMONCW 91200009- RBK-VE-THORS-N, der ligger syd for udledningspunktet i en afstand af 26 km, beliggenheden af denne fremgår af Figur 3. Selv om der i fortyndingsberegningen er beskrevet at der er en nordgående strøm, og det derfor må forventes, at hovedparten af det udledte stof vil føres mod nord, vælges station nr. 91210009, der ligger syd for udledningen, da denne er den nærmeste målestation hvor der er overvåget miljøfarlige stoffer i sediment. Beregningerne af påvirkning af sedimentet er da også uafhængige af strømretning, da beregningerne udføres ud fra hvor stort et område stofferne forventes sedimenteret i.”

Dernæst beregner Miljøstyrelsen størrelsen af det areal, udenfor hvilket det kan beregnes at der netop ikke vil være en målbar koncentrationsstigning (på sidste betydende ciffer) i

sedimentet og ender med 17 km², svarende til en halvcirkel fra udledningspunktet med radius på 3,3 km.

Således beregner Miljøstyrelsen sig frem til at der ingen målbar koncentrationsstigning vil være for arsen i sediment i det valgte repræsentative punkt 26 km opstrøms udledningen, idet der ingen målbarhed vil være allerede 3,3 km fra udledningen: ” Det beregnede areal hvor koncentrationsstigningen med de beskrevne forudsætninger netop vil være målbar jf. Tabel 13 svarer til en halvcirkel med en radius på 3,3 km.”

DN bemærker, at uagtet holdbarheden af de forudsætninger Miljøstyrelsen har lagt til grund, så viser beregningen, at den blandingszone på 350 meter, som udlægges for arsen mhp overholdelse af den påbudte maks.koncentration, slet ikke rækker for overholdelse af MKK for sediment - hertil kræves åbenlyst mindst 3,3 km.

I DNs optik er det ingenlunde begrundet, hvorfor et opstrøms liggende punkt 26 km væk fra udledningen skulle være repræsentativt for vandområdet. Det gælder også for anvendelsen af et fiktivt beregningspunkt 3,3 km væk, som alene er udtryk for at der er regnet baglæns for at sikre præcis overholdelse af kravet om ingen koncentrationsstigning i punktet. Det gør på ingen måde nogen af punkterne repræsentative eller begrundede.

DN anmoder derfor om klagenævnets vurdering af, at valget af det repræsentative målepunkt for vandområdet fastlægges til den nærmeste – i dette tilfælde opstrøms – overvågningsstation, hvor der måles for MFS, og af at det alligevel ikke er det punkt, der anvendes i beregningerne, men en beregnet afstand, hvor der netop ikke vil være en målbar koncentrationsstigning (vurderet på sidste betydende ciffer).

Specifikt om kviksølv

9) Kviksølv er et særlig problematisk metal, da kviksølv er meget giftigt og har stor evne til at bioakkumulere samt ophobe sig gennem fødekæden (biomagnifikation). Kviksølv er desuden et EU prioriteret farligt stof for hvilket miljømålet er 0-udledning. Der er således heller ikke, da kviksølv ganske enkelt er uønsket i miljøet, fastsat noget generelt miljøkvalitetskrav for kviksølv, men kun et maksimumskrav mod akut giftvirkning på 0,07 µg/l samt et biotakrav på kviksølv på 20 µg/kg VV.

Derfor bør målet i handlevilkår C1 være en 0-udledning eftersom biotakravet utvivlsomt er overskredet i vandområdet og stoffet er totalt uønsket i miljøet. Da kviksølv angiveligt stammer fra afværgvand fra giftdepoterne på den gamle fabriksgrund og ikke indgår i produktionen må det være absolut opnåeligt at levere en skræddersyet forrensning specielt for kviksølv som sikrer en (nær) 0-udledning. I lighed med hvad der er fastlagt for udledning fra oprenseprojekt Høfde 42.

Med venlig hilsen

Susanne Sønné

Miljøpolitisk rådgiver i DN Sekretariatet

[53 56 97 31](tel:53569731) susanne@dn.dk

Henning Mørk Jørgensen

Havbiolog og vandpolitisk rådgiver i DN Sekretariatet

31193235 hmj@dn.dk